

Fälldin - äntligen omsluten och hyllad

GÄSTKRÖNIKAN. - Han är fiin! Detta omdöme om en älskad ordförande från en närmast devot partivän har jag fått återgivet. Dock blev min förvåning inte särdeles stor. Underecknads bedömning var nämligen att centerstämmorna förflöt i en liknande anda. Man möttes för att uppbyggas kring sin allra starkaste tro på partiets förträfflighet och sina ledares i synnerhet. Desto märkligare var det när ordföranden och före statsministern Thorbjörn Fälldin hastigt försvann ur dessa sammanhang. Han gjorde det med en närmast biblisk formulering, riktad till partiets valberedning: -Ske er vilja!

DET VAR FÖRST när Maud Olofsson blev partiledare som Fälldin återkom och intog en naturlig plats som "äldre statsman". Därför är det också naturligt att Olofsson står för förordet till denna vänbok, *En bok till Thorbjörn*, utgiven på Norrlands Universitetsförlag i Umeå och som räcktes över till Fälldin igår. Inte alla de tjugotalet övriga författarna kallar sig "vänner", men samtliga har kommit i nära kontakt

med Fälldin i hans olika positioner - alltså inte enbart i politiken.

Kvalitén, eller skall vi säga "läsbarheten", hos bidragen är skiftande. Några av dem stöter åt inledningsmeningen härovan. De, i mitt tycke, mest läsvärda inläggen är skrivna av icke partivänner. Ett exempel är före kulturministern (s) Bengt Göransson, som gör en analys av begreppet "folkkrörelse". Synnerligen intressanta är hans förklaringsmodeller kring det faktum att dessa håller på att mista sin kraft. Han håller sig till de klassiska folkkrörelserna och för ett kunigt, öppet och spänstigt resonemang kring deras utveckling.

Men visst finns det fler "höjdare". Kerstin Ekman står för en av dem och landshövdingen, före statssekreteraren (m), Mats Svegfors för en annan.

SVEGFORS FÖR ETT filosofiskt resonemang kring det som kallats Fälldins "svek i kärnkraftsfrågan". Regeringens beslut, att ladda Barsebäck 2 ställdes mot Fälldins uttalande: -Jag sätter mig inte i en regering som laddar fler kärnkraftverk.

Svegfors påminner nu om de båda mål

som fanns på dagordningen: 1. Att bilda en icke-socialistisk majoritetsregering 2. Att stoppa kärnkraftens utbyggnad.

Dessa båda mål krockade 1976 - samt 1978. Vid det senare tillfället blev bördan för tung för centern och regeringen sprack. Själv minns jag hur jag tyckte att moderatledaren Gösta Bohman uttryckte sig aningslöst och klumpigt i en presskonferens efter det som såg ut att bli en borgerlig energiuppbyggnad, men som bara höll några dagar.

SVEGFORS SPEKULERAR OCKSÅ i vad som kunde ha hänt om inte Fälldin kompromissat och den borgerliga regeringen sålunda omöjliggjorts redan 1976. Vi vet nämligen vad som hände 1978 inför laddningen av Ringhals 3 och Forsmark 1. Då fick vi en minoritetsregering (fp), stödd av socialdemokratin. En minoritetsregering 1976, med ett närmast kärnkraftsentusiastiskt parti (m) och ett mera försiktigt positivt (fp), stödd av kärnkraftsvänliga socialdemokrater, hade sannolikt betytt att ett bortre parentestecken blivit satt om kärnkraftsmotståndet - men inte om kärnkraften, menar Svegfors. "Fälldin kompromissade med värdena men nådde sina mål".

Bidraget från före chefredaktören för kvällstidningen GT (lib), Pär-Arne Jigenius, bär rubriken "Håll gränsen!" och syftar på ett tillfälle i samband med den grundstötta U 137. Vissa tecken tydde på att sovjetiska fartyg var på väg att frita U 137, varvid statsminister Fälldins entydiga budskap till ÖB var: -Håll gränsen! Jigenius uttrycker stor beundran för Fälldins agerande i utrikespolitiken. Han hade sin stil, som inte var lik den snabbe och spetsige Palme, som man dåförtiden jämförde med. Fälldins sätt att vara sig själv gick dock hem i de flesta sammanhang. Jigenius följde honom bl.a. på en resa till Kina.

De nämnda inläggen bär en ambition av objektivitet. Sådana som bär märket "hyllning till en jubilar" blir lätt tröttsamma, för att inte tala om sådana som andas "tänk vad jag och centern ändå hade rätt". Men visst unnar man Fälldin att vara omsluten och hyllad av partivänner. Ödsligheten efter "Ske er vilja" i december 1985 kändes långt ut bland oss som tyckte att en hedersman från Ramvik hade förtjänat bättre. ■

Tore Hägg
f.d. politisk redaktör
torehagg@telia.com